

نقد، تحلیل و تفسیر چند داستان معتبر جهان

(جلد اول)

فتح الله بی نیاز

۱۳۹۱

سرشناسه: بی نیاز، فتح الله، ۱۳۲۷ -
عنوان و نام پدیدآور: نقد، تحلیل و تفسیر چند داستان محیر جوان / فتح الله بی نیاز.
مشخصات نشر: تهران: افراز، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری: ۳ ج.
شابک: دوره: -- ۰۵۶۳-۲۴۳-۹۶۴-۹۷۸
ج ۱: ۰۶۲۲-۲۴۳-۹۶۴-۹۷۸
ج ۲: ۰۵۶۵-۲۴۳-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: داستان نویسی -- تاریخ و نقد
موضوع: داستان -- تاریخ و نقد
رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۷۹۴ ب/ PN۲۳۵۵
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۳
شماره کتاب شناسی ملی: ۲۴۱۷۳۹۴

انتشارات افراز

دفتر مرکزی: خیابان فلسطین جنوبی، خیابان وحید نظری، بنیست افشار، پلاک ۱، واحد ۵

تلفن: ۶۶۴۰۱۵۸۵

مرکز پخش: ۶۶۹۷۷۱۶۶

وبسایت و فروشگاه اینترنتی: www.afrazbook.com

E-mail: info@afrazbook.com

نقد، تحلیل و تفسیر چند داستان معتبر جهان

جلد اول

فتح‌اللهی‌باز

توبیت چاپ: اول/۱۳۹۱

طراح جلد: یاسین محمدی/ آئلیه افراز

آرایش صفحات: مونا زیدی

لینوگرافی/ چاپ/ صحافی: ترنج/ تصویر/ بکتافر

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۲۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر برای انتشارات افراز محفوظ است.

هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله.

چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم، نمایش و صدا نیست.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست

۷.....	مقدمه
۹.....	نگاهی به رمان «شکار انسان» نوشته خونانو اویالدو ریبرو
۱۹.....	جهان داستانی ولادیمیر ناباکف
۴۱.....	مفهوم تاریخ لیدی مکث به مثابه یک مغوله مدرنیستی
۵۵.....	نگاهی به رمان «شب مادر» نوشته کورت ونه گات
۶۷.....	نگاهی به داستان علمی - تخیلی «منطقه وحشت» اثر جیمز گراهام بالارد
۷۳.....	نگاهی به دو رمان «مرگ در آنده» و «وادی» واقعی الخاندرو مایتا از ماریو بارگاس یوسا
۹۷.....	ایسن؛ مدرنیست آشوبگر و ستیزه‌جو
۱۱۷.....	نگاهی به جهان داستانی گراتزیا اندا
۱۴۱.....	نگاهی به دو رمان «قطار به موقع رسیده» و «در کجا بودی آدم؟» از هاینریش بل
۱۵۹.....	نگاهی به داستان «رمان پلیسی» نوشته اجرو کرتس
۱۶۷.....	نگاهی به دو رمان «بادبادک‌ها» و «تولپ» از رومن گاری
۱۸۷.....	نگاهی به رمان «دلتنگی» اثر آلبرتو مورایا
۱۹۹.....	نگاهی به رمان «سرزمین گوجه‌های سبز» اثر هرنان مولر
۲۱۱.....	نگاهی به رمان «دستیار» اثر برنارد مالامود
۲۲۱.....	نگاهی به رمان «ناپدیدشدگان» اثر آریل دورفمان
۲۲۹.....	نگاهی به داستان «زندگی کوتاه است» اثر یاستین گوردو
۲۳۹.....	نگاهی به داستان‌های «آواره» و «پای‌بند» اثر سیدونی گابریل کولت
۲۴۷.....	رمان «همه نام‌ها» اثر ژوزه ساراماگو
۲۵۷.....	نگاهی به رمان «خاطرات پس از مرگ» اثر ژواکیم ماریاماشادو د آسیس
۲۶۷.....	فهرست منابع

مقدمه

هر هنری، از جمله داستان‌نویسی، امری درونی است که به‌مدد تجربه و خواندن، غنی‌تر و خلاقانه‌تر می‌شود. جوشیدن از درون، منشأ و سرچشمه است، اما معاش این نیست که نویسنده، جوشش درونی دیگران و نقد و تحلیل این جوشش‌ها را نخواند تا فراز و فرود کار هنرمندان را نشناسد. گاهی بهتر است نسبت خواندن به نوشتن سه به یک، پنج به یک یا حتی ده به یک شود در زندگی‌نامه نویسندگان جهان با اعداد و ارقام عجیبی برخورد کرده‌ام، ضمن این که پی برده‌ام مسأله هنرمندترین هنرمندان فقط چاپ کتابشان نبوده است. بدون شک اکثر خوانندگان این کتاب، خوانده یا شنیده‌اند که شمار زیادی از نویسندگان به‌طرز حیرت‌آوری کتاب می‌خواندند؛ از داستان گرفته تا تاریخ و فلسفه و جامعه‌شناسی. حدود مطالعات کارکنان اطلاع‌او از آرا و نظریات اجتماعی، دانش وسیع ناباکف، عمق بررسی‌های ادبی و اجتماعی دیوید هربرت لارنس، کرانه‌های غریب دانش و اطلاعات یوسا و فونتس، تعمق ناتالیا گینزبورگ و سوزان سونتگ در عرف‌های متنوع اجتماعی برای ما چه معنایی دارد؟ آدمی نمی‌داند به دانش تونی موريسون استناد کند یا تجربه و اندوخته ذهنی ساراماگو، یا کوه فکری امبرتو اکو. این نکته ما را به این امر رهنمون می‌شود که تا انسان غرق در

کتاب نباشد، خلاقیتش نمود پیدا نمی‌کند. جوشش درونی، چه در زمینه هنر و چه علم نمی‌تواند بدون پیوند با نمود جوشش دیگران در این یا آن گوشه جهان باشد.

به‌راستی چه اتفاقی می‌افتد که شخصی‌ترین و درونی‌ترین رمان‌های شماری از نویسندگان مطرح جهان خصلت عام پیدا می‌کنند و اجتماع را بارتاب می‌دهند، و برعکس، اجتماعی‌ترین آثار عده‌ای، به اثری تبدیل می‌شود که براساس درون‌نگری و درون‌کاوی فردیت شکل می‌گیرد؟ چرا این دو سویه به‌راحتی در شماری از آثار نمود پیدا می‌کند، درحالی‌که بسیاری از اهل قلم از ترس اجتماعی جلوه کردن آثارشان و برای سیاسی نشدن متن خود از امر واقع اجتماعی می‌گریزند؟

در این کتاب، بیشتر به آثاری پرداخته شده است که این دوسویه‌نگری برجستگی خاصی پیدا کرده است و می‌تواند رهنمودی برای خواننده باشد؛ خصوصاً برای نویسندگان جوان که استعدادشان نیاز فراوانی به ذخایر متنوع نوشتاری، اعم از داستان یا نقد داستان دارد.

شماری از مطالب این کتاب به مفهوم علمی کلمه، «نقد» نیستند و بیشتر خصلت تفسیر و تحلیل و بررسی دارند. این رویکرد عمودی بوده است؛ چون هدف نگارنده در شرایط کنونی ایران، بیشتر معطوف به درگیری خواننده با متن روایی است. تصور من این است که به علت مهجور ماندن ادبیات داستانی معاصر، در درجه نخست خواننده با قصه‌ها و نوع روایت آن‌ها و بازی با پلات و فرم آن‌ها قرار گیرد البته این نکات به‌نظر خواننده هم مربوط می‌شود. به همین دلیل از نقد بوطیقای (فرمالیستی، ساختگرایانه، زبان‌شناختی و...) خودداری کرده‌ام؛ چون با گزینش هریک از آنها، هدف اصلی از دسترس خارج می‌شد و به جای آن یک کتاب نقد به یک رمان اختصاص می‌یافت.